Standardy Ochrony Małoletnich

Instytut Rakowskiego Danuta Sokołowska · ul. Leśna 1, Sierosław, 62-080 Tarnowo Podgórne

Podmiot leczniczy Centrum Terapii Manualnej Rakowskiego
prowadzony przez Instytut Rakowskiego Danuta Sokołowska
ul. Leśna 1, Sierosław, 62-080 Tarnowo Podgórne

Rozdział 1. Postanowienia ogólne

1. Standardy Ochrony Małoletnich (dalej: Standardy) Centrum Terapii Manualnej Rakowskiego, prowadzonego pod firmą Instytut Rakowskiego Danuta Sokołowska (dalej: CTM), zostały opracowane na podstawie ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.
2. Standardy obejmują wszystkie formy kontaktu CTM z małoletnimi: wizyty ambulatoryjne, konsultacje fizjoterapeutyczne i lekarskie, e-wizyty, turnusy lecznicze, warsztaty i zajęcia grupowe. Stosuje się je także wtedy, gdy małoletni pacjent bierze udział w zajęciach dydaktycznych prowadzonych w budynku Instytutu (np. pokaz terapii na kursie dla specjalistów).
3. Ilekroć w Standardach jest mowa o:

- **krzywdzeniu małoletniego** – należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego (w tym czynu nieobyczajnego) na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu, lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie;
- **małoletnim** – należy przez to rozumieć osobę, która nie ukończyła 18 roku życia;
- **przedstawicielu ustawowym** – należy przez to rozumieć rodzica albo opiekuna prawnego małoletniego; **opiekunie faktycznym** – osobę sprawującą faktyczną pieczę nad małoletnim;
- **kierowniku** – należy przez to rozumieć kierownika podmiotu leczniczego (właściciela CTM);
- **personelu** – należy przez to rozumieć wszystkie osoby zatrudnione, współpracujące lub świadczące usługi w CTM, które udzielają świadczeń małoletnim lub mogą mieć z nimi kontakt (w tym pracowników rejestracji i obsługi wspólnej z Instytutem), niezależnie od podstawy zatrudnienia;
- **zatrudnieniu** – należy przez to rozumieć nawiązanie współpracy na podstawie umowy o pracę, powołania, mianowania lub umowy cywilnoprawnej (w tym kontraktowej).

4. Obowiązek przestrzegania Standardów ma każdy członek personelu oraz kierownik.
5. Personel podejmuje działania określone w Standardach także wtedy, gdy zaobserwuje lub uzyska informację o krzywdzeniu małoletniego przez osoby trzecie lub przez innych małoletnich.
6. Za wdrożenie, monitorowanie i ocenę Standardów odpowiada kierownik. Kierownik powierza przyjmowanie zgłoszeń, prowadzenie dokumentacji interwencji, przygotowanie personelu do stosowania Standardów i ich monitorowanie: Katarzyna Polańska-Bebejewska, dyrektor operacyjny (dalej: osoba odpowiedzialna za Standardy).

Rozdział 2. Weryfikacja personelu

1. Przed zatrudnieniem osoby, która będzie udzielać świadczeń małoletnim lub uczestniczyć w ich udzielaniu albo może mieć kontakt z małoletnimi, kierownik:

- sprawdza, czy osoba ta nie figuruje w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (rejestr z dostępem ograniczonym) i drukuje wynik sprawdzenia;
- żąda informacji z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz

w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, lub za odpowiadające im czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;

- odbiera oświadczenie o państwach, w których osoba zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa – a w razie zamieszkiwania w innym państwie żąda informacji z rejestru karnego tego państwa albo, gdy prawo tego państwa nie przewiduje jej wydania, oświadczenia o niekaralności (wzór – załącznik nr 2).

2. Oświadczenia, o których mowa w Standardach, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia; zawierają one klauzulę: „Jestem świadomy/-a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia."
3. W CTM można zatrudnić wyłącznie osobę, która nie figuruje w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym i nie była skazana za przestępstwa wskazane w standardzie 7.
4. Wydruki z Rejestru, informacje z rejestrów karnych i oświadczenia przechowuje się w aktach osobowych lub dokumentacji współpracy, na zasadach Polityki Bezpieczeństwa i Ochrony Danych Osobowych Instytutu.
5. Każdy członek personelu przed rozpoczęciem pracy zapoznaje się ze Standardami i potwierdza to oświadczeniem (wzór – załącznik nr 1).
6. Co najmniej raz w roku, w grudniu, kierownik sprawdza w Rejestrze, czy członek personelu nie został do niego wpisany, oraz odbiera od personelu oświadczenie, że nie został skazany za przestępstwa wskazane w standardzie 7 i nie toczy się wobec niego postępowanie przygotowawcze lub sądowe w tym zakresie (załącznik nr 2).
7. W razie powzięcia informacji o wszczęciu wobec członka personelu postępowania o przestępstwo wskazane w standardzie 7 kierownik niezwłocznie odsuwa go od wszelkich form kontaktu z małoletnimi. W razie skazania – niezwłocznie rozwiązuje z nim umowę.

Rozdział 3. Zasady bezpiecznych relacji między personelem a małoletnimi

1. Podstawową zasadą wszystkich czynności personelu wobec małoletnich jest działanie na rzecz ich dobra.
2. Personel:

- traktuje małoletnich z szacunkiem, spokojem i cierpliwością, okazuje zrozumienie dla ich trudności i potrzeb;
- przestrzega praw małoletniego jako pacjenta, w tym prawa do intymności, informacji i wyrażenia własnego zdania;
- respektuje prawo małoletniego do opieki przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego;
- w miarę możliwości wyjaśnia małoletniemu podejmowane działania w sposób dostosowany do jego wieku i dąży do uzyskania jego aprobaty.

3. Na udzielenie świadczenia małoletniemu uzyskuje się zgodę osoby uprawnionej zgodnie z przepisami, z zastrzeżeniem sytuacji nagłych.
4. Badanie i terapia małoletniego odbywają się w obecności przedstawiciela ustawowego, opiekuna faktycznego lub osoby upoważnionej przez przedstawiciela ustawowego na piśmie (upoważnienie przyjmuje się w rejestracji). Małoletni powyżej 16 lat może – za zgodą przedstawiciela ustawowego wyrażoną na piśmie – korzystać ze świadczeń bez jego obecności; wówczas, w miarę możliwości, drzwi gabinetu nie są zamykane na klucz, a przy badaniu okolic intymnych obecna jest druga osoba z personelu.
5. Rozbieranie małoletniego, oglądanie i dotykanie jego ciała oraz procedury dotyczące okolic intymnych lub jam ciała są dopuszczalne wyłącznie wtedy, gdy mają uzasadnienie medyczne. Przed ich wykonaniem personel wyjaśnia ich potrzebę i przebieg małoletniemu i obecnej osobie dorosłej, zachowuje szczególny takt i zapewnia intymność adekwatną do

wieku i potrzeb małoletniego. W miarę możliwości kadrowych procedury takie wykonuje osoba tej samej płci.

6. E-wizyty z udziałem małoletniego odbywają się wyłącznie z udziałem przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego.
7. Podczas turnusów leczniczych, warsztatów i zajęć grupowych małoletni pozostaje pod opieką przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego; personel nie przejmuje opieki nad małoletnim poza czasem zajęć.
8. Personel zwraca uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletniego (m.in. niewyjaśnione urazy, zmiany zachowania, lęk przed dotykiem lub przed opiekunem, zaniedbanie higieny i leczenia) i postępuje zgodnie z rozdziałem 5.
9. Członek personelu, który wie, że małoletni doznał przemocy lub wykorzystania, zachowuje w kontakcie z nim szczególną ostrożność i takt. Jeżeli małoletni dąży do kontaktu fizycznego o niestosownym charakterze, personel stanowczo, z wyczuciem wyjaśnia mu konieczność zachowania granic.

Rozdział 4. Zachowania zabronione

1. Wobec małoletnich zabrania się w szczególności:

- stosowania jakiejkolwiek formy przemocy fizycznej, psychicznej lub werbalnej, w tym krytyki, obrażania, poniżania, wyśmiewania, etykietowania i dyskryminacji;
- dotykania małoletniego w sposób, który wykracza poza uzasadnioną potrzebę medyczną lub mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany;
- kontaktu fizycznego niejawnego, ukrywanego, związanego z gratyfikacją lub wynikającego z relacji władzy lub autorytetu;
- prezentowania treści o charakterze erotycznym, pornograficznym lub przemocowym oraz rozmów o charakterze seksualnym niezwiązanych z udzielanym świadczeniem;
- utrwalania wizerunku małoletniego na prywatnych urządzeniach personelu;
- kontaktowania się z małoletnim z pominięciem jego przedstawiciela ustawowego, w tym nawiązywania kontaktów w mediach społecznościowych i komunikatorach, zapraszania lub przyjmowania zaproszeń od małoletnich;
- spotykania się z małoletnim poza miejscem i czasem udzielania świadczeń, z wyjątkiem sytuacji uzgodnionych z przedstawicielem ustawowym i uzasadnionych leczeniem;
- przyjmowania od małoletniego lub jego rodziny prezentów o znacznej wartości oraz obdarowywania wybranych małoletnich w sposób faworyzujący;
- pozostawania w kontakcie z małoletnim pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających.

Rozdział 5. Interwencja w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego

1. W przypadku zaobserwowania lub uzyskania informacji o:

- trwającej sytuacji przemocy lub wykorzystania małoletniego – każdy członek personelu natychmiast reaguje, aby powstrzymać zachowanie i zapewnić małoletniemu bezpieczeństwo; w razie zagrożenia życia lub zdrowia wzywa pomoc pod numerem 112;
- zachowaniach rodzących podejrzenie krzywdzenia – zgłasza je niezwłocznie osobie odpowiedzialnej za Standardy lub kierownikowi;
- naruszeniu Standardów przez członka personelu – zgłasza je niezwłocznie osobie odpowiedzialnej za Standardy lub kierownikowi.

2. Zgłoszenia przyjmuje Katarzyna Polańska-Bebejewska, menedżer ds. organizacji, osobiście, telefonicznie lub e-mailem na adres katarzyna.polanska@ctmrakowski.pl. Zgłoszenia mogą składać także małoletni, ich przedstawiciele ustawowi i inne osoby.

3. Każdą interwencję dokumentuje się w karcie interwencji (wzór – załącznik nr 4): opis zdarzenia, podjęte działania, osoby zaangażowane, powiadomione instytucje i dalsze kroki. Karty przechowuje osoba odpowiedzialna za Standardy w zamykanej szafie; dostęp do nich mają wyłącznie kierownik i osoba odpowiedzialna za Standardy. Informacje te objęte są tajemnicą i służą wyłącznie ochronie małoletniego.
4. Jeżeli krzywdzenia miał dopuścić się członek personelu, zostaje on natychmiast odsunięty od kontaktu z małoletnimi do czasu wyjaśnienia sprawy. Kierownik niezwłocznie wyjaśnia sprawę i dokumentuje podjęte działania; w razie potwierdzenia naruszenia wyciąga konsekwencje, aż do rozwiązania umowy.
5. Jeżeli krzywdzenia miał dopuścić się inny małoletni, kierownik informuje o zdarzeniu przedstawicieli ustawowych obu małoletnich i – w zależności od wagi zdarzenia – sąd rodzinny lub policję.
6. Jeżeli przedstawiciel ustawowy zaniedbuje potrzeby małoletniego, nie radzi sobie z opieką albo stosuje przemoc lub godzi się na nią, personel podejmuje działania adekwatne do sytuacji:

- przy trudnościach materialnych – informuje o możliwościach wsparcia, w szczególności ośrodkach pomocy społecznej;
- przy zaniedbaniu – informuje o możliwościach wsparcia psychologicznego, telefonach zaufania, poradniach i specjalistach w powiecie;
- przy podejrzeniu przemocy domowej – osoba wykonująca zawód medyczny wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej i przekazuje go do zespołu interdyscyplinarnego właściwego dla miejsca zamieszkania małoletniego.

7. Jeżeli przedstawiciel ustawowy nie jest zainteresowany pomocą małoletniemu, ignoruje zdarzenie lub w inny sposób nie wspiera małoletniego, kierownik składa do właściwego sądu rodzinnego wniosek o wgląd w sytuację rodziny i sporządza z tego notatkę.
8. Jeżeli życie lub zdrowie małoletniego jest zagrożone albo istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa na jego szkodę, kierownik niezwłocznie zawiadamia policję lub prokuraturę i sporządza z tego notatkę. Przy przestępstwach wymienionych w art. 240 § 1 Kodeksu karnego zawiadomienie jest prawnym obowiązkiem każdej osoby, która posiada wiarygodną wiadomość o ich popełnieniu.
9. W miejscu dostępnym dla pacjentów wywiesza się informację o telefonach pomocy: 112 (numer alarmowy), 116 111 (Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży), 800 120 002 (Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”), 222 309 900 (telefon dla osób pokrzywdzonych przestępstwem).

Rozdział 6. Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. Po ujawnieniu krzywdzenia kierownik wraz z osobą odpowiedzialną za Standardy ustala plan wsparcia małoletniego – z udziałem jego przedstawiciela ustawowego, chyba że to on dopuszcza się krzywdzenia.
2. Plan wsparcia obejmuje w szczególności: działania zapewniające małoletniemu bezpieczeństwo w CTM (np. zmiana terapeuty, obecność drugiej osoby), informację o formach wsparcia specjalistycznego (psycholog, interwencja kryzysowa) i współpracę z instytucjami prowadzącymi sprawę.
3. W miarę możliwości przed ustaleniem planu wysłuchuje się małoletniego i uwzględnia jego zdanie. Plan wsparcia dołącza się do karty interwencji.

Rozdział 7. Korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu

1. CTM udostępnia pacjentom sieć bezprzewodową zabezpieczoną hasłem i skonfigurowaną tak, aby blokowała strony z treściami pornograficznymi i erotycznymi, przedstawiające

przemoc lub okrucieństwo, witryny hazardowe i niemoderowane czaty. Osoba odpowiedzialna za obsługę informatyczną sprawdza działanie zabezpieczeń co najmniej raz w roku.

2. Personel nie udostępnia małoletnim służbowych urządzeń z dostępem do Internetu, a w miarę możliwości także zgody samego małoletniego.
3. Zgoda określa cel i miejsce publikacji (np. strona internetowa, media społecznościowe, materiały dydaktyczne kursów). Nagrania i zdjęcia z terapii małoletnich wykorzystywane w celach dydaktycznych nie mogą umożliwiać identyfikacji małoletniego, chyba że zgoda wyraźnie to obejmuje. Nigdy nie utrwala się okolic intymnych małoletniego.
4. Zgoda nie jest wymagana, gdy wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz lub publiczna impreza.
5. Wizerunek utrwalony przez monitoring wizyjny służący bezpieczeństwu osób i mienia nie podlega upublicznieniu; nagrania wykorzystuje się wyłącznie w celu, w jakim zostały zarejestrowane.

Rozdział 9. Udostępnianie Standardów

1. Standardy są dokumentem ogólnodostępnym. Udostępnia się je w rejestracji CTM oraz na stronie internetowej www.ctmrakowski.pl w dziale „Dla Pacjentów”.
2. Przedstawiciel ustawowy małoletniego otrzymuje na prośbę kopię Standardów.
3. Wersja skrócona Standardów dla małoletnich (załącznik nr 3) jest wywieszona w rejestracji i udostępniona na stronie internetowej.

Rozdział 10. Monitorowanie, przegląd i aktualizacja Standardów

1. Osoba odpowiedzialna za Standardy przygotowuje personel do ich stosowania: przekazuje Standardy nowym członkom personelu, odbiera oświadczenia (załącznik nr 1), organizuje szkolenie lub omówienie Standardów co najmniej raz na dwa lata oraz udziela wyjaśnień.
2. Nie rzadziej niż raz na dwa lata osoba odpowiedzialna za Standardy przeprowadza wśród personelu ankietę monitorującą (wzór – załącznik nr 5), analizuje zgłoszenia i karty interwencji oraz uwagi przedstawicieli ustawowych i małoletnich, a wnioski przedstawia kierownikowi w notatce z oceny Standardów.
3. Na podstawie oceny kierownik decyduje o zmianach Standardów. Personel, małoletni i ich przedstawiciele ustawowi mogą w każdej chwili zgłaszać uwagi do Standardów osobie odpowiedzialnej za Standardy.
4. Standardy aktualizuje się także przy zmianie przepisów lub zakresu działalności CTM.

Rozdział 11. Postanowienia końcowe

5. Standardy mają moc regulacji wewnętrznej, do przestrzegania której zobowiązany jest cały personel CTM.
6. Standardy ogłasza się w sposób określony w standardzie 43; zmienione Standardy wchodzą w życie z dniem ich ogłoszenia.

Standardy wchodzą w życie z dniem 7.10.2026 r. i zastępują Standardy z dnia 1.12.2024 r.

Danuta Sokołowska
kierownik podmiotu leczniczego

Załącznik nr 1 – Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich

Ja, niżej podpisany/-a ..... (imię i nazwisko, stanowisko / funkcja) oświadczam, że zapoznałem/-am się ze Standardami Ochrony Małoletnich obowiązującymi w Centrum Terapii Manualnej Rakowskiego i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

Sierosław, dnia ....
podpis

Załącznik nr 2 – Oświadczenia członka personelu

Ja, niżej podpisany/-a ..... (imię i nazwisko), urodzony/-a ....., oświadczam, że:

- nie zostałem/-am skazany/-a za przestępstwa określone w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii ani za odpowiadające im czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;
- nie toczy się przeciwko mnie postępowanie przygotowawcze ani sądowe dotyczące tych przestępstw;
- w ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/-am w następujących państwach innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo mojego obywatelstwa: ..... / nie zamieszkiwałem/-am w innych państwach (niepotrzebne skreślić);
- w państwach wskazanych powyżej nie byłem/-am prawomocnie skazany/-a za czyny odpowiadające wymienionym przestępstwom (wypełnia się, gdy prawo danego państwa nie przewiduje wydania informacji z rejestru karnego).

Jestem świadomy/-a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Sierosław, dnia ....
podpis

Załącznik nr 3 – Standardy Ochrony Małoletnich w wersji dla dzieci i młodzieży

Jesteś u nas ważny/-a i bezpieczny/-a.

- Każdy, kto u nas pracuje, traktuje Cię z szacunkiem i dba o Twoje bezpieczeństwo.
- Przy badaniu i ćwiczeniach jest z Tobą rodzic albo inna dorosła osoba, której ufasz.
- Terapeuta zawsze wyjaśni Ci, co będzie robić i dlaczego. Możesz zadawać pytania.
- Masz prawo powiedzieć, że coś Ci się nie podoba albo że czujesz się niekomfortowo. Możesz powiedzieć „stop”.
- Nikt nie może Cię dotykać w sposób, który jest dla Ciebie nieprzyjemny lub niezrozumiały, ani robić Ci zdjęć bez zgody Twojego rodzica.
- Nikt z naszych pracowników nie będzie pisać do Ciebie prywatnie ani zapraszać Cię do znajomych w mediach społecznościowych.
- Jeśli ktoś – u nas, w domu lub gdziekolwiek – Cię krzywdzi albo jeśli coś Cię niepokoi, powiedz o tym rodzicowi, terapeucie albo pani w rejestracji. Pomożemy Ci.

Możesz też zadzwonić bezpłatnie: **116 111** – Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży (całą dobę). W syuacji zagrożenia: **112**.

Załącznik nr 4 – Karta interwencji

Numer i data założenia karty: .....

Imię i nazwisko małoletniego, wiek: .....

Osoba zgłaszająca / sposób powzięcia informacji: .....

Opis sytuacji (fakty, data, miejsce, słowa małoletniego – możliwie dosłownie): .....
.....

Podjęte działania i data (rozmowa z przedstawicielem ustawowym, odsunięcie członka personelu, Niebieska Karta – A, wniosek do sądu rodzinnego, zawiadomienie policji lub prokuratury, inne): .....

Plan wsparcia małoletniego (w załączeniu / nie dotyczy): .....

Dalsze kroki i termin ich sprawdzenia: .....

Podpis osoby odpowiedzialnej za Standardy: .....

Podpis kierownika: .....

Załącznik nr 5 – Ankieta monitorująca dla personelu

Ankieta jest anonimowa. Zaznacz odpowiedź TAK / NIE i dopisz uwagi.

1. Czy znasz treść Standardów Ochrony Małoletnich? TAK / NIE
2. Czy wiesz, do kogo i w jaki sposób zgłosić podejrzenie krzywdzenia małoletniego? TAK / NIE
3. Czy wiesz, jak postąpić w przypadku podejrzenia przemocy domowej (procedura „Niebieskie Karty")? TAK / NIE
4. Czy zauważyłeś/-aś naruszenie Standardów przez inną osobę? TAK / NIE
5. Czy zgłosiłeś/-aś to naruszenie i czy zostało ono wyjaśnione? TAK / NIE / nie dotyczy
6. Czy któryś zapis Standardów jest niejasny lub trudny do stosowania w praktyce? Jaki?
   .....
7. Co Twoim zdaniem należy zmienić w Standardach?
   .....